

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи психологічної практики**»
для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 соціальні та поведінкові науки**
спеціальності **053 психологія** освітньої програми «**Психологія**»

Розробники: Омелянська Вікторія Іллічна, старший викладач

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри психології

протокол № 11 від «30» червня 20 22 р.

Завідувач кафедри проф. Михайлишин У. Б.

Схвалено науково-методичною комісією _____ факультету

протокол № 9 від «30» червня 20 22 р.

Голова науково-методичної комісії Прізвище та ініціали Гончарук О.О.

© _____, 20__ р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 20__ р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2	3
Кількість модулів – 2	Семестр:	
	4	5
Тижневих годин для денної форми навчання: 3,5 аудиторних – 60\18 самостійної роботи студента – 60\102	Лекції:	
	14	4
	Практичні (семінарські):	
	46	14
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи психологічної практики**» є забезпечити професійну компетентність практичних психологів у сфері кваліфікованого надання психологічної допомоги. Сприяти розумінню сутності та соціальної значущості психологічної практики, взаємодоповнюваності теорії і практики надання психологічної допомоги; особистісного компоненту професійної готовності надання психологічної допомоги. Засвоїти методологічні основи психологічної практики, а також оволодіти знаннями, навичками і технологіями практичної діяльності майбутнього психолога. Розвивати здібності до саморозвитку і рефлексії власних психологічних якостей в ситуації здійснення психологічного впливу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- методологічні основи психологічної практики;
- основні теоретичні напрямки психологічної практики;
- основні види і прийоми психологічної допомоги;
- структуру і зміст надання психологічної допомоги;
- етичні вимоги до надання психологічної допомоги;
- можливості і обмеження психологічної практики.

вміти:

- застосовувати прийоми і техніки надання психологічної допомоги;
- рефлексувати особистісні досягнення та обмеження в психологічній практиці;

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберегти та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи психологічної практики**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 14 Вступ до спеціальності
- ОК 6 Сучасні напрями зарубіжної психології.
- ОК 7 Зоопсихологія та порівняльна психологія
- ОК 15 Загальна психологія
- ОК 24 Історія психології
- ОК 17 Експериментальна психологія
- ОК 18 Соціальна психологія
- ОК 19 Вікова психологія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Психологія**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	ПР1
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	ПР2
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.	ПР3
Здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки	ПР4
Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	ПР5.
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.	ПР6
Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	ПР7.
Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	ПР8.
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання	ПР9.
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника	ПР10.
Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій	ПР11.
Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.	ПР12.

Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	ПР15
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога	ПР16
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПР17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи психологічної практики**»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Вміти аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати соціально - психологічні проблеми. Розуміти місце психологічної практики в системі психологічних наук.	ПР1
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті здійснення психологічної допомоги.	ПР2
Знати методологічні основи психологічної практики; основні теоретичні напрями психологічної практики; основні види і прийоми психологічної допомоги; структуру і зміст надання психологічної допомоги; етичні вимоги до надання психологічної допомоги; можливості і обмеження психологічної практики.	ПР3
Вміти здійснювати пошукову активність в обранні методичного оснащення в здійсненні психологічної допомоги, застосовувати прийоми і техніки надання психологічної допомоги; рефлексувати особистісні досягнення та обмеження в психологічній практиці;	ПР4.
Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій психологічного дослідження.	ПР5.
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження	ПР6.
Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	ПР7
Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	ПР8.
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	ПР9.
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника	ПР10.
Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій	ПР11.
Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.	ПР12
Розвивати здатність до постійного професійного розвитку. Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	ПР15
Сформувані здатність вільно спілкуватися з проблематики з колегами, широкою науковою спільнотою, дотримуючись етичності та кооперативності. Вміти	ПР16

дотримуватись гуманного та етичного підходу до різноманітних проблем та культуральних відмінностей клієнтів.	
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПР17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: залік; письмова контрольна робота; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; експрес-опитування; реферат; конспект та захист першоджерел;

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання лабораторних завдань, виступи на занятті, експрес-опитування, захист першоджерел.

Форма модульного контролю: передбачено 2 письмові контрольні роботи

Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усно).

Денна форма

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7							50	100
10	10	10	5	5	5	5								

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума		
T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17				50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5					

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські)	11	20	12	25
Конспект першоджерел	2	5	2	5
Презентація	1	5	1	5
Реферат	-	-	1	5
Есе	2	10	1	5
Протоколи досліджень	5	10	2	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Заочна форма
Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота												Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7						-	50
10	10	10	5	5	5	5							

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота												Модульна контрольна робота	Сума
T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17			-	50
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5				

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські)	3	20	4	25
Конспект першоджерел	2	5	2	5
Презентація	1	5	1	5
Реферат	-	-	1	5
Есе	2	10	1	5
Протоколи досліджень	5	10	2	5
Разом		50		50

Критерії поточного оцінювання знань студентів.

Усний виступ та виконання практичного/лабораторного завдання:

Критерії оцінювання

3 - В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

2 - Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1 - Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал - отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Експрес-контроль:

2 бали нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлюють свої думки.

1 бал отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми.

Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами):
Програмою курсу визначено перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми. Студентам пропонується скласти словник основних термінів з конкретної теми на останніх сторінках опорного конспекту лекцій. –

- 2 бали нараховуються студентам, які не лише склали повний перелік визначених термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст.

- 1 бал нараховуються студентам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту

Ведення конспекту першоджерел

- 2 бали отримують студенти, які опрацювали всю необхідну обов'язкову літературу, засвоїли її основні теоретичні положення, вміють їх пояснити і розтлумачити.

- 1 бал отримують студенти, котрі опрацювали не всю необхідну літературу, не завжди розуміють її вихідні теоретичні положення, поверхово їх пояснюють.

Підготовка творчих завдань(есе, дайджест):

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену робочою програмою. Головна мета есе – це самостійне викладення студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання.

Дайджест – це добір уривків з різних джерел на певну тематику. У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки.

- 2 бали отримують студенти, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об'єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі

висновки. Вільно висловлюю власну думку, що обґрунтована та логічно підтверджена теоретичними здобутками.

- 1 бал отримують студенти, які в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. У висловлені думки більше покладається на власний, не підтверджений теоретичними надбаннями, довід.

Протокол дослідження за методикою

2 бали – самостійне опрацювання матеріалів методики, ґрунтовний аналіз отриманих результатів, ведення записів у відповідності вимог

1 бал – поверховий аналіз отриманих результатів, помилки в кількісних та якісних інтерпретаціях отриманих результатів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Письмова контрольна робота

Критерії оцінювання

40-50 В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.

28-39 Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

18-27 В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.

8-17 Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

1-7 Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

0 Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на практичних (семінарських) заняттях та на підсумковому модульному контролі, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни:

90-100 А – 5 (відмінно) Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вмiє вiльно та самостiйно викласти змiст всiх питань програми навчальної дисциплiни, розумiє її значення для своєї професiйної пiдготовки, повнiстю виконав усi завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цiлому. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.

82-89 В 4 (дуже добре) Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вмiє самостiйно викласти змiст основних питань програми навчальної дисциплiни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цiлому.

75-81 С 4 (добре) Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вмiє самостiйно викласти змiст деяких питань програми навчальної дисциплiни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цiлому виконав не повнiстю.

69-74 D 3 (задовiльно) Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмiє вiльно самостiйно викласти змiст основних питань навчальної дисциплiни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.

60-68 Е 3 (достатньо) Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вмiє достатньо самостiйно викласти змiст бiльшості питань програми навчальної дисциплiни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цiлому.

35-59 Fx 2 (незадовiльно) Не засвоїв бiльшості тем навчальної програми не вмiє викласти змiст бiльшості основних питань навчальної дисциплiни. Не виконав бiльшості завдань кожної теми та модульного контролю в цiлому.

1-34 F 2 (незадовiльно) Не засвоїв навчальної програми, не вмiє викласти змiст кожної теми навчальної дисциплiни, не виконав модульного контролю.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю (залік)

Бали	Критерії оцінювання
F	Студентом дана неправильна відповідь на запитання. Він ухилився від аргументації, виявив незадовільні знання понятійного апарату, спеціальної літератури або взагалі нічого не відповів Практично не знає психолого-педагогічної термінології. Володіння навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Не може користуватися підручником, методичними рекомендаціями, іншими дидактичними засобами. Володіє тільки окремими прийомами практичної діяльності, яких недостатньо для формування вмiнь.
FX	Має уяву про психолого-педагогічну термінологію. Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Конспект з предмету носить не систематизований, фрагментарний характер. Не вмiє скласти алгоритм відповіді. Не може відповісти на питання чи виконати практичну роботу без грубих помилок на які не звертає уваги.

E	<p>Студентом в цілому дана правильна відповідь на поставлене запитання. Проте він не зміг переконливо аргументувати її, помилився у використанні понятійного апарату, виявив низький рівень знання відповідних літературних першоджерел. Самостійно відтворює головні положення викладені в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. Знає основні психолого-педагогічні терміни. Потребує допомоги викладача чи товаришів для відтворення систематизованого навчального матеріалу. При реалізації знань в вирішенні практичних завдань потребує допомоги викладача на всіх етапах роботи. Часто допускає типові помилки які при допомозі здатен виправити. Повністю відсутнє знайомство з інформацією що викладена в додатковій літературі.</p>
D	<p>Повністю відтворює інформацію що викладена в базовому підручнику. Має значні утруднення при необхідності користування додатковою та довідниковою літературою. Епізодичне знайомство з періодичними психолого-педагогічними виданнями. Сформовані уміння може використовувати у стандартних ситуаціях які закладені у навчальні завдання. При виправленні допущених помилок потребує деякої допомоги викладача. Затрудняється при необхідності використовувати знання отриманні при вивченні інших дисциплін.</p>
C	<p>На основі оволодіння матеріалом в обсязі робочої навчальної програми дисципліни, під керівництвом викладача вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про педагогічні явища. Цілком самостійно використовує набуті знання, вміння та навички в стандартних навчальних ситуаціях. Здатен контролювати свою діяльність. При контролі знань досить вільно складає алгоритм відповіді. Швидко знаходить необхідну інформацію в довідниковій літературі. Знайомий з психолого-педагогічними періодичними виданнями поточного року.</p>
B	<p>Вільно володіє матеріалом у відповідності з програмою дисципліни. Знання, вміння та навички може самостійно приміняти у нестандартних ситуаціях навчального характеру. Проявляє інтерес до наукової та науково-популярної літератури з предмету. Самостійно опрацював рекомендовану, додаткову літературу з предмету. В процесі вивчення дисципліни іноді виконував реферати не передбачені робочою програмою дисципліни. Проявляє схильність до аналітико-синтетичної діяльності, здатен висловлювати власну думку що до вивченого матеріалу. Отримані знання використовує при аналізі стану навчально-виховного процесу в університеті.</p>
A	<p>Студентом дана правильна і вичерпна відповідь на поставлене запитання. При цьому виявлено високий рівень володіння понятійним апаратом, знання першоджерел. На основі досконалого знання матеріалу предмету студент набуті знання, вміння та навички використовує при рішенні нестандартних задач. Вільно використовує міжпредметні зв'язки, орієнтується у періодичній та монографічній літературі з предмету. Легко знаходить відповіді на нестандартні, несподівані питання. У складних ситуаціях може провести аналіз на рівні теоретичного осмислення. Виявляє творчі здібності, нахил до самостійної науково-дослідної роботи.</p>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Методологія психологічної практики.

Визначення психологічної практики як галузі професійної діяльності. Місце психологічної практики в психологічній теорії. Взаємозбагачення та взаємопроникнення наукової та практичної психології. Специфіка і взаємозв'язок наукової, практичної та побутової психології. Порівняння методологічних основ наукової, практичної та побутової психології (об'єкт, предмет, підходи, методи та вимоги до спеціаліста). Структура та завдання психологічної практики.

Тема 2. Суть, зміст поняття психологічна допомога.

Поняття “психологічна допомога” відображає деяку реальність, певну психосоціальну практику, полем діяльності якої є сукупність питань, утруднень і проблем, що відносяться до психічного життя людини. Розуміння проблематики психологічної допомоги пов'язане з розумінням психіки як такого простору (рівня, способу) людського буття, різноманіття й багатогранності якого й визначає сукупність проблем у діяльності відповідного фахівця: міжособистісні відносини; емоційні внутрішньособистісні (як глибинні, так і ситуативні) конфлікти й переживання; проблеми соціалізації (вибір професії, створення родини, різні форми суспільних стосунків); проблеми персоналізації (вікові й екзистенціальні), тобто увесь спектр емоційно-значимого життя людини. Зміст психологічної допомоги полягає в забезпеченні емоційної, смислової й екзистенціальної підтримки людині або співтовариству у важких ситуаціях, що виникають у ході особистісного або соціального буття. Становлення психологічної допомоги як соціального інституту і професії. Основна проблематика і особливості розвитку психологічної допомоги в сучасному світі. Складові процесу надання психологічної допомоги, основні завдання і форми роботи.

Тема 3. Психологічне переживання та психологічна реальність – категорії психологічної практики.

Тлумачення психологічного переживання з позицій діяльнісного підходу в психології. Існують особливі життєві ситуації, які нерозв'язні процесами предметно-практичної й пізнавальної діяльності. Їх вирішують процеси переживання. Переживання слід відрізнити від традиційного психологічного поняття переживання, що означає безпосередню даність психічних змістів свідомості. Переживання розуміється як особлива діяльність, особлива робота з перебудови психологічного світу, спрямована на встановлення значеннєвої відповідності між свідомістю й буттям, загальною метою якої є підвищення свідомості життя. Виокремлення життєвих ситуацій, які називаються критичними. Чотири ключові поняття, якими в сучасній психології описують критичні життєві ситуації: стресс; фрустрація; конфлікт; криза. Місце психологічного переживання в сенсотворенні життя людиною. Зовнішній та внутрішній прояв переживання.

Предметом професійної діяльності практичного психолога є психічна реальність. Індивідуальні властивості та закономірності психічної реальності людини та значення інших людей в тому числі психолога в структуруванні психічної реальності. Психічна реальність та внутрішній світ.

Тема 4. Психолог-практик: зміст та особливості діяльності.

Кваліфікований психолог: основні якості Я-концепції. Вимоги до особистості практичного психолога. Основні методологічні категорії психологічної практики: психологічна проблема, життєва ситуація особистості, життєвий шлях особистості, життєва перспектива або стратегія, життєвий вибір, доля та соціальна активність.

Особливості звернень-скарг клієнта. Вимоги до клієнта. Добровільність отримання психологічної допомоги.

Тема 5. Етичні категорії у психології

Проблема етики та етичності у психології. Поняття професійної етики психолога. Етичний кодекс психолога. Етичні принципи психолога. Етичні протиріччя та дилеми.

Тема 6. Рефлексія етичних принципів психолога-практика.

Самоаналіз готовності дотримуватися етичних принципів та вирішувати етичні дилеми в професійній діяльності.

Тема 7. Основи організації роботи психолога

Умови ефективності діяльності психолога. Планування видів і напрямків практичної діяльності психолога в залежності від типу організації чи трудового колективу. Основні напрямки практичної психології та види діяльності практичного психолога.

Модуль 2

Тема 8. Психодіагностика як вид діяльності психолога-практика.

Психодіагностика: суть, завдання, зміст, проблеми. Види психодіагностичних методів. Отримання психологічної інформації, необхідної для психологічного діагнозу (заключення). Психодіагностична ситуація: ситуація клієнта та ситуація експертизи. Особливості збору та використання психодіагностичних даних при наданні психологічної допомоги в ситуації експертизи та ситуації клієнта.

Тема 9. Ілюстрація психодіагностичних методів.

Застосування кейс-методу. Розгляд різних психодіагностичних методів. Проведення психодіагностичних досліджень з метою засвоєння навичок роботи з психодіагностичними методиками в роботі психолога.

Тема 10. Психологічна корекція як вид діяльності психолога-практика.

Психологічна корекція (методологічні основи організації психологічної корекції, особливості отримання і використання психологічної інформації для організації психологічної корекції, проблеми ефективності психологічної корекції в роботі практичного психолога)

Тема 11. Ілюстрація психокорекційних вправ.

Застосування кейс-методу. Розгляд різних психокорекційних ситуацій з метою ознайомлення та порівняння різних підходів до проведення психокорекційних вправ психолога з клієнтом.

Тема12. Психологічне консультування як вид діяльності психолога-практика.

Психологічне консультування (структура психологічного консультування в різних психологічних напрямках, основні поняття в роботі консультанта: скарга, запит, проблема тощо, консультативна бесіда як основний метод психологічного консультування, прийоми та методи психологічного впливу в процесі психологічного консультування);

Тема 13. Аналіз консультативних ситуацій.

Застосування кейс-методу. Розгляд різних психоконсультативних ситуацій з метою ознайомлення та порівняння різних підходів до проведення консультативних зустрічей психолога з клієнтом.

Тема14. Психотерапія як вид діяльності психолога-практика.

Психотерапія: медична та психологічна модель. Види та методи психотерапії. Обмеження в застосування психотерапевтичного впливу в роботі психолога-практика. Значення розуміння меж кваліфікації в методі психотерапії для застосування в психологічній практиці.

Тема 15. Просвітницька та профілактична робота психолога.

Проведення психологічного моніторингу та супроводу психічного розвитку особистості, психопрофілактика та психологічне просвітництво в роботі практичного психолога. Особливості та значення психоедукації в роботі психолога-практика.

Тема 16. Психологічна допомога: практичні аспекти.

Кваліфікація, функції та етика спеціаліста. Структурування процесу: перша зустріч. Комунікативні техніки в консультативній бесіді та етикет. Етапи процесу і прогноз перспектив.

Тема 17. Основні напрямки психологічної практики.

Психодинамічний напрямок: класичний психоаналіз З. Фрейда; аналітична психологія К. Юнга; індивідуальна психологія А. Адлера; гуманістичний психоаналіз Е. Фромма та неофрейдизм. Поведінковий напрямок: загальна характеристика та техніки в психологічному консультуванні. Когнітивний напрямок: раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А. Елліса, когнітивна психотерапія А. Бека, реальнісна терапія. Гуманістична психотерапія. Екзистенційна психотерапія і консультування. Теорія і практика консультативної і психотерапевтичної роботи К. Роджерса. Гештальт-терапія. Трансперсональна психотерапія і концепція С. Грофа. Вітчизняна традиція в практиці надання психологічної допомоги.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль I. Психологічна практика як галузь професійної діяльності.												
Тема 1. Методологія психологічної практики.	10	2	4			4	7		1			6
Тема 2. Суть, зміст поняття психологічна допомога.	10	2	4			4	8	1	1			6
Тема 3. Психологічне переживання та психологічна реальність – категорії практичної психології та психологічної практики.	10	2	4			4	7	1				6
Тема 4. Психолог-практик: зміст та особливості діяльності.	6		2			4	7		1			6
Тема 5. Етичні категорії у психології	5		2			3	7		1			6
Тема 6. Рефлексія етичних принципів психолога-практика.	5		2			3	7		1			6
Тема 7. Основи організації роботи психолога	8	2	2			4	7		1			6
МКР	2		2									
Всього:	56	8	22			26	50	2	6			42

Змістовий модуль II. Види та напрямки діяльності психолога-практика.												
Тема 8. Психодіагностика як напрямок психологічної практики.	5		2			3	7		1			6
Тема 9. Ілюстрація психодіагностичних методів.	5		2			3	7		1			6
Тема 10. Психологічна корекція як напрямок психологічної практики.	5		2			3	6					6
Тема 11. Ілюстрація психокорекційних вправ.	5		2			3	7		1			6

Тема12.Психологічне консультування як напрямок психологічної практики.	5		2			3	6					6
Тема13.Аналіз консультативних ситуацій.	6		2			4	7		1			6
Тема14. Психотерапія як напрямок психологічної практики	5		2			3	6					6
Тема 15. Просвітницька та профілактична робота психолога.	6		2			4	7		1			6
Тема 16. Психологічна допомога: практичні аспекти.	10	2	4			4	8	1	1			6
Тема 17. Основні напрямки психологічної практики.	10	4	2			4	9	1	2			6
МКР	2		2									
Всього за 2-й модуль	64	6	24			34	70	2	8			60
Разом	120	14	46			60	120	4	14			102

6.3.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Методологія психологічної практики	4	1
2	Суть, зміст поняття психологічна допомога	4	1
3	Психологічне переживання та психологічна реальність – категорії практичної психології та психологічної практики	4	
4	Психолог-практик: зміст та особливості діяльності.	2	1
5	Етичні категорії у психології.	2	1
6	Рефлексія етичних принципів психолога-практика.	2	1
7	Основи організації роботи психолога-практика. МКР.	4	1
8	Психодіагностика як вид діяльності психолога-практика. Ілюстрація психодіагностичних методів	2	1
9	Ілюстрація психодіагностичних методів.	2	1
10	Психологічна корекція як вид діяльності психолога-практика.	2	
11	Ілюстрація психокорекційних вправ.	2	1
12	Психологічне консультування як вид діяльності психолога-практика.	2	
13	Аналіз консультативних ситуацій.	2	1
14	Психотерапія як вид діяльності психолога-практика.	2	
15	Просвітницька та профілактична робота психолога.	2	1
16	Психологічна допомога: практичні аспекти.	4	1
17	Основні напрямки психологічної практики. МКР.	4	2
		46	14

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Методологія психологічної практики	4	6
2	Суть, зміст поняття психологічна допомога	4	6
3	Психологічне переживання та психологічна реальність – категорії практичної психології та психологічної практики	4	6
4	Психолог-практик: зміст та особливості діяльності.	4	6
5	Етичні категорії у психології.	3	6
6	Рефлексія етичних принципів психолога-практика.	3	6
7	Основи організації роботи психолога-практика.	4	6
8	Психодіагностика як вид діяльності психолога-практика.	3	6
9	Ілюстрація психодіагностичних методів.	3	6
10	Психологічна корекція як вид діяльності психолога-практика.	3	6
11	Ілюстрація психокорекційних вправ.	3	6
12	Психологічне консультиування як вид діяльності психолога-практика.	3	6
13	Аналіз консультативних ситуацій.	4	6
14	Психотерапія як вид діяльності психолога-практика.	3	6
15	Просвітницька та профілактична робота психолога.	4	6
16	Психологічна допомога: практичні аспекти.	4	6
17	Основні напрямки психологічної практики.	4	6
	Разом	60	102

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Кузьо О. Основи психологічної практики: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с.
2. Гуманістична психологія: Антологія: Навч. посіб. для студ. ВНЗ:У 3 т. / За ред. Р. Трача, Г. Балла. Т. 2. Психологія і духовність (Світоглядні аспекти гуманістично зорієнтованих напрямів у сучасній західній психології). 2005. 279 с.
3. Основи практичної психології / За ред. В. Панка, Н. Чепелевої та ін. Київ: Либідь, 1999.
4. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів та слухачів інститутів післядипломної освіти / За наук. ред. Л. М. Карамушки. К.: ІНКОС, 2005. 366 с.
5. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання. К.: Вища шк., 2004. 679 с.
6. Колтунович Т.А. Етичний кодекс психолога. Навчально-методичний посібник. Чернівці, 2007. 256 с.
7. Корольчук М.С. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я. Київ, 2002. – 214 с.
8. Горбунова В. В. Етичні та правові аспекти психологічних досліджень. *Практична психологія та соціальна робота*. № 3 . 2005. С.18-23
9. Горбунова В. В. Етичні дилеми у практиці психологічної допомоги. *Практична психологія та соціальна робота*. № 8 . 2008. С.3-5
10. Панок В.Г. Прикладна психологія. Теоретичні проблем: монографія. Київ: Ніка-Центр, 2017. 188 с.
11. Дудкевич Т. В., Савицька О. В. Практична психологія. Вступ до спеціальності: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 256 с.
12. Психолого-педагогічна робота з дітьми, схильними до прояву девіантної, делінквентної поведінки (з досвіду роботи спеціалістів психологічної служби системи освіти України)./ Упорядники: Панок В. Г., Луценко Ю. А. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014. 497с.
13. Коломінський Н. Л. Психологія педагогічного менеджменту. Київ: МАУП, 1996. — 176 с.

Допоміжна література.

14. Вандер Колк Бассел Тіло веде лік. Як лишити психотравми в минулому / пер. А.Цвір Вид. Віват. 624с.
15. Наварро Дж. Словник мови тіла. Секрети невербальної комунікації. Харків: КСД, 2022. 192 с.
16. Титаренко Т. Життєві кризи: технологія консультивання. *Психологічний інструментарій*. Київ: Главник, 2007. с. 89-93, 116-120.
17. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості : у межах і за межами буденності: монографія . Київ : Либідь, 2003. 376 с.
18. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. 160 с.
19. Франкл В. Людина у пошуках справжнього сенсу. Харків: КСД, 2022. 160 с.
20. Фройд З. Вступ до психоаналізу. Нові висновки. Харків: КСД, 2021. 552с.
21. Фромм Е. Втеча від свободи. Харків: КСД, 2020. 288 с.
22. Шталь С. Твій внутрішній дитині потрібен дім. Харків: КСД, 2022. 256 с.
23. Ялом І. Брехуни на кушетці. Психотерапевтичні оповіді. Харків: КСД, 2018. 512 с.
24. Ялом І. Ліки від кохання та інші оповіді психотерапевта. Харків: КСД, 2017. 416 с.
25. Ялом І., Ялом М. Питання життя і смерті. Харків: КСД, 2021. 272 с.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)